

ВИКОРИСТАННЯ НАВЧАЛЬНО-ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ГЕОГРАФІЇ В ОСНОВНІЙ ШКОЛІ

Стасюк Олександра Володимирівна

здобувач вищої освіти

Костюк Віталій Степанович

кандидат біологічних наук, доцент,

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Зміст навчання географії в закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО) охоплює знання про природу Землі, її ресурси, географічні явища і процеси, населення, господарську діяльність людей, а також взаємодію природи та суспільства. Географія є одним із ключових предметів в освітньому процесі, оскільки вона не тільки дає учням знання про фізичні та соціальні явища, а й розвиває навички критичного мислення, аналізу даних та екологічної свідомості. Викладання географії в закладах загальної середньої освіти має на меті формування в учнів цілісного уявлення про географічну картину світу, розвиток просторового мислення та усвідомлення взаємозв'язків між природними і соціально-економічними процесами на планеті. Ефективним підходом для активізації навчального процесу, підвищення зацікавленості учнів та полегшення засвоєння складних тем у процесі навчання географії в основній школі є використання навчально-ігрових технологій.

Загальну теорію гри почали розробляти Ф. Шиллер і Г. Спенсер. Помітний внесок у її формування зробили К. Бюллер, К. Гросс, З. Фрейд, Ж. Піаже, Е. Фромм, Й. Хейзінг, Е. Берн.

У вітчизняній педагогіці питанням застосування ігрових методів навчання звертали цікавилися К. Д. Ушинський, П. П. Блонський, Г. В. Плеханов, С.Л. Рубінштейн, Л.С. Виготський, О. М. Леонтьєв, Д.Б. Ельконін, А. С. Макаренко, О. С. Газман [1, 2].

Навчально-ігрові технології є інноваційними методами педагогіки, що застосовуються для підвищення ефективності навчального процесу. Вони базуються на використанні ігрових форм діяльності, які мотивують учнів до навчання, активізують їхню пізнавальну діяльність і сприяють розвитку важливих навичок та компетентностей [6].

Навчально-ігрові технології – це система методів і прийомів навчання, яка використовує гру як основний інструмент для досягнення освітніх цілей. Ігри в навчанні можуть бути різних видів: від простих інтерактивних завдань до комплексних ролевих ігор або симуляцій. Їх мета – створити ситуацію, у якій

учні, взаємодіючи один з одним або з вчителем, засвоюють нові знання та набувають практичних навичок у ненав'язливий та захоплюючий спосіб [4].

У навчанні географії можуть бути використані різні форми ігор, які мають свою специфіку та відповідні освітні цілі:

1. Дидактичні ігри. Це ігри, що спрямовані на засвоєння учнями конкретних знань з географії. Наприклад, ігри на визначення географічних об'єктів на карті, вікторини з географічними запитаннями, ігри на запам'ятовування назв річок, гір чи країн .

2. Рольові ігри. У цих іграх учні виконують ролі певних персонажів або представляють країни чи регіони .

3. Симуляційні ігри. Такі ігри моделюють реальні або уявні географічні процеси, наприклад, розвиток міста, планування території, боротьбу з природними катастрофами тощо.

4. Ігри на основі проектної діяльності. Учні можуть створювати проекти, пов'язані з географічними темами, наприклад, розробляти туристичні маршрути, складати плани збереження природних ресурсів або досліджувати екологічні проблеми свого регіону.

5. Вікторини та конкурси. Ці ігри можуть бути організовані у формі індивідуальних або командних змагань, де учні відповідають на запитання, пов'язані з різними аспектами географії [1].

Застосування навчально-ігрових технологій у навчанні географії має кілька важливих переваг, які сприяють підвищенню ефективності навчального процесу:

1. Розвиток просторового мислення. Географія потребує розуміння просторових відносин на різних рівнях (локальному, регіональному, глобальному). Ігри, в яких учні працюють з картами, планами, або створюють моделі певних територій, допомагають розвивати просторове мислення та вміння орієнтуватися на місцевості [3].

2. Стимулювання інтересу до предмета. Ігри роблять навчання географії більш захоплюючим та інтерактивним. Це підвищує зацікавленість учнів у вивченні географічних об'єктів, явищ та процесів [4].

3. Розвиток критичного мислення та навичок аналізу. Навчальні ігри часто містять завдання, що потребують аналізу інформації, прийняття рішень та прогнозування наслідків.

4. Колективна робота та комунікативні навички. Багато ігор передбачають колективну діяльність, що сприяє розвитку комунікативних навичок, вміння працювати в команді та ефективно співпрацювати з іншими.

5. Застосування теоретичних знань на практиці.

Таким чином, навчально-ігрові технології відкривають нові горизонти для учнів, забезпечуючи більш глибоке розуміння географічних процесів та явищ.

Список використаних джерел

1. Запорожець Л., Браславська О. Використання навчально-ігрових технологій в процесі вивчення географії в основній школі. Збірник наукових праць

- Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. – 2012. – №4. – С. 139-145.
2. Івченко Л. А. Використання навчальних ігор на уроках географії // Географія: науково-методичний журнал. – 2007. – № 6 (82). – С. 10-11.
3. Кобернік Д. І. Використання ігрових технологій на уроках географії. In: The XVIII International Scientific and Practical Conference «Theories of world science and technology implementation». Osaka, Japan. – 2023. – С. 173-175.
4. Маркович Н. Салюк М. Використання ігрових технологій на уроках географії // Науково-практична конференція студентів, аспірантів і молодших вчених «Географічні аспекти просторової організації території, суспільства та збалансованого природокористування», Україна, м. Ужгород, 2021 р. С. 72-76.
5. Поручинська І. В., Поручинський В. І., Слащук А. М., Слащук А. А. Використання ігрових технологій на уроках географії // Вісник науки та освіти. – 2022. – № 5(5). – С. 411-422.
6. Сударик О. С. Сутність поняття «ігрові технології» та їх класифікація // Матеріали I Міжнародної студентської наукової конференції «Формування сучасної науки: методика та практика». – Вінниця: ГО «Європейська наукова платформа», 2021. – С.91-94.